

MALU'I MEI HE MISELE

'Oku malu'i nai 'a ho'o fānau si'i hifo 'i he ta'u 5 me'i he mīsele?

- 'Oku malava ke fakatu'utāmaki 'a e mīselé, tautautefito ki he fānau si'i hifo 'i he ta'u 5.
- 'Oku vave 'aupito 'a 'ene mafolá pea 'i he taimi kuo a'u ai ki he ngaahi tūkunga kuo fu'u faingata'á, 'e lava ke iku 'eni ki ha niuomōnia mo ha fakahangatāmaki 'i he 'utó.
- Ko e toko 1 nai me'i he kakai 'e toko 10 'oku nau ma'u 'a e mīselé 'oku fiema'u ia ke 'ave ki falemahaki.
- 'I ha ní'hi tokosi'í 'o e kau puké, 'e lava ke hoko mei ai ha'anau mate.
- 'Oku fiema'u ki ho'o tamá ha huhu hoani (two doses) 'o e faito'o malu'i mīselé ke ne malu kakato mei ai.
- Ko e 'uluaki huhú 'oku 'oatu ia 'i hono māhina 12 pea ko e huhu hono uá 'i hono māhina 15.
- Kapau 'oku lahi ange 'a ho'o tamá 'i he māhina 'e 15 pea kuo te'eki ai ke ne ma'u fakatou'osi atu 'a e ongo huhu malu'i mīselé, talanoa ki ho'o toketaá pe neesí.

Ko e hā 'a e mīsele?

- Ko e mīselé ko ha vailasi fakahangatāmaki ia 'oku pipihi 'aupito.
- 'Oku fakamafola atu ia 'o fou 'i he talé mo e mafatuá.
- Ko hono ngaahi faka'ilongá 'oku fa'a kamata'aki ia ha mofi lahi, tale, hafuhafu 'a e ihú, mo e kula mo hahafu 'a e vai' i he matá, pea 'oku hoko leva ia ki ha fepulopulasi 'a e kilí 'o kamata me'i he matá 'o 'alu hifo ai ki he sinó.

'Oku ola lelei fēfē 'a e ngāue 'a e faito'o malu'i mīsele?

- Ko e huhu malu'i mīselé, 'oku toe ui ia ko e faito'o malu'i MMR, 'okú ne malu'i 'a e fānaú me'i he ngaahi vailasi fakahangatāmaki 'e tolu – mīsele, mō mo e mīsele Siamané (rubella).
- 'Oku ola lelei 'aupito 'a e faito'o malu'í. Hili pē 'a e huhu faito'o 'e tahá, 'oku malu'í nai ai ha pēseti 'e 95 'o e kakai me'i he mīselé pea hili 'a e huhu faito'o 'e uá 'oku lahi hake leva 'i he pēseti 'e 99 'o e kakai 'oku malu'í aí.

'E anga fēfē ha'á ku 'ilo'i kuo 'osi huhu malu'i mīsele 'a 'eku tama?

- Vakai pe 'oku kakato 'a e ngaahi huhu malu'í 'a ho'o tamá 'aki 'aki ha'o vakai'ia 'i he'ene tohi New Zealand Well Child Tamariki Ora (Plunket). Pe vakai ki ho'o toketā fakafāmilí.

‘Oku ‘i ai ha ngaahi uesia ta’e’amanekina mei hono ma’u ‘o e huhu malu’i mīselé?

- ‘E ‘i ai ha longá’i fānau tokosi’i te nau ala langa ‘ulu, mofi, tokotokakovi (ongó’i fie lua) pea mo ongo’i puke mo hela’ia.
- ‘E ‘i ai ha fānau ‘e ní’ihi ‘e ala laku mai ha fepulopulasi ‘i honau kilí.
- Ko e lahi taha ‘o e ngaahi uesia ta’e’amanekina ‘oku hoko pē ia ‘i ha ‘aho ‘e taha pe ua.

‘Oku lava ‘e ha tamasi’i pe ta’ahine ‘oku motu’a ange ‘i he ta’u 5 ‘o ma’u ‘a e faito’o malu’i mīselé kapau kuo te’eki ke nau ma’u ia?

- Ko e kakai ‘oku nau motu’a ange ‘i he ta’u 5, tautautefito ki he fānau pe to’utupu na’a nau hiki mai ki Nu’u Sila kuo nau ‘osi lalahi angé, ‘e ala malava ke te’eki ai ke nau ma’u atu ‘a honau huhu malu’i mīselé.
- ‘Oku mahu’inga ke ma’u atu ho huhu malu’i mīselé neongo ai pē pe ko e hā ho ta’u motu’á, koe’uhí he ‘oku pipihi ‘aupito ia pea ‘oku mafola vave ‘aupito.
- Kapau ‘oku ‘ikai ke ke fakapapau’i pe kuó ke ma’u atu ho huhu malu’i mīselé, ‘eke atu ‘eni ki ho’o toketaá.

‘Oku faingofua mo TA’ETOTONGI ‘a hono ma’u atu ‘o e faito’o malu’i mīselé ‘a ho’o tamá

- ‘E lava ke ma’u atu ‘a e huhu malu’i mīselé TA’ETOTONGI ‘a ho’o tamá mei ho’omou toketaá.
- ‘Oku ‘i ai foki mo e ngaahi fale talavai lahi ‘oku nau toe tuku atu ‘a e faito’o malu’i mīselé.

Talanoa mo ho’o toketaá, Neesi Well Child Tamariki Ora pe ‘a’ahi atu ki ho’omou fale talavai fakakoló ki ha fakamatala lahi ange.

Ke ma’u atu ha fakamatala lahi ange, vakai ki he

www.health.govt.nz/children-measles

pe telefoni ki he Healthline ‘i he

0800 611 116